

COSI-projekti: Tutkii avoimen lähdekoodin liiketoimintamalleja

Matti Rossi.

COSI-projekti on Eurooppalainen ITEA-hanke, jossa on mukana neljä Suomalaista partneria, Helsingin kauppakorkeakoulu, VTT, Nokia Siemens Networks ja Meritie Oy. Hankkeen tavoitteena on parantaa Eurooppalaisten yritysten mahdollisuuksia hyödyntää avoimen lähdekoodin ja yrityksen sisällä jaettavien sovellusten (ns. Inner Source) avulla. Hankkeessa toimii kauppakorkeakoululla neljä tutkijaa ja se jatkuu vuoden 2008 syyskuuhun.

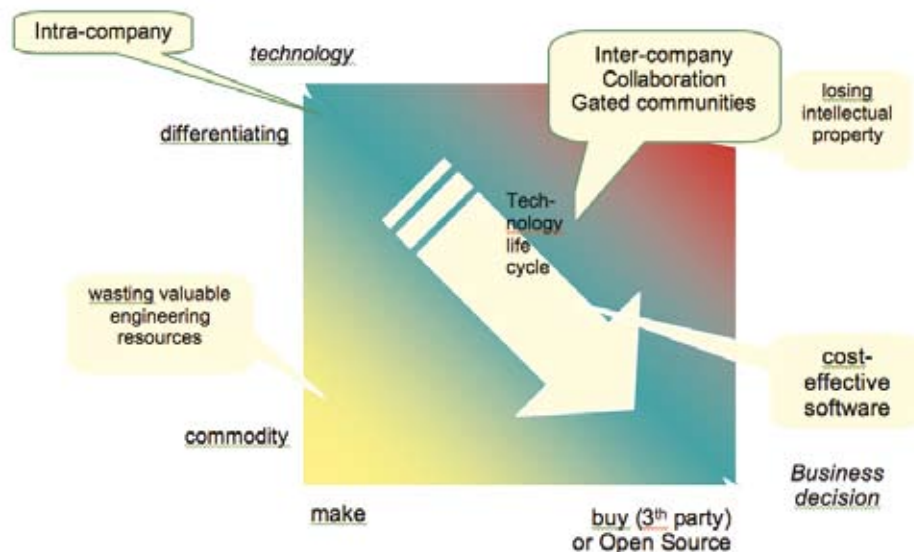
COSI tutkii avoimen lähdekoodin kaupallista hyödyntämistä pyrkien yhdistämään teknisen ja kaupallisen näkökulman. Teknisestä näkökulmasta VTT tutkii erityisesti avoimen lähdekoodin järjestelmien arkkitehtuurien laadun varmistamista.

Tavoitteena on kehittää Eclipse-ympäristöön työkaluja arkkitehtuurien arviointiin.

Helsingin kauppakorkeakoulun osuudessa tutkitaan avoimen lähdekoodin liiketoimintamalleja. Erityisenä kiinnostuksen kohteena on yritysten kaupallisten tavoitteiden ja yhteisöjen arvojen ja tavoitteiden kohtaamista. Näiden tutkimiseen käytetään Rajalan, Westerlundin ja Nissilän (2006) liiketoimintamallikehikkoa ja koordinaatioteoriaa. Liiketoimintamallikehikko erottelee tuotteen, sen tuottamiseen tarvittavat resurssit, suhteet joiden avulla tuote toteutetaan ja ansaintalogiikan.

Liiketoimintamalleja analysoimalla pyritään tutkimaan niiden sopivuutta yhteisöjen kanssa toimimiseen. Tutkimuksessa käytetään hyväksi

Kuva 1.

yrittäjiä, jotka tulevat COSI:n osallistujayrityksistä. Näitä tutkimalla on havaittu, että usein avoimen lähdekoodin hyödyntäjillä ei ole selkeitä liiketoimintamalleja, mikä vaikeuttaa sekä sovelusten hyödyntämistä, että niistä saatujen hyötyjen arvioimista.

Kuvassa 1 esitetään tutkimuksen taustalla olevaa ajattelua, joka perustuu nelikenttään, jossa toisella akselilla on tuotteen differoitumisaste ja toisena akselina osta tai rakenna -päättös. Kantavana ideana mallissa on se, että yritykset voivat tehostaa toimintaansa kehittämällä itse vain ne ohjelmistot, jotka ovat täysin uudenlaisia ja jotka erottavat ne kilpailijoista.

Kaikki muut ohjelmistot muuttuvat bulkkituotteiksi, jotka hankitaan mahdollisimman tehokkaasti ulkopuolelta. Toisaalta tämä tarkoittaa myös sitä, että vaikkapa matkapuhelimen valmistajan omat vanhemmat ohjelmistoperheet kannattaa mahdollisesti muuttaa avoimen lähdekoodin periaatteilla toimiviksi, jolloin kolmannet osapuolet voivat kehittää ja ylläpitää niitä ja niiden varaan voi syntyä uutta liiketoimintaa.

Osallistujayritykset käyttävät avoimen lähdekoodin ohjelmistoja osana upotettuja tuotteita, joiden elinkaaret ovat huomattavan pitkiä ja tällöin erityisesti järjestelmien kehittämisen jatkuvuus ja yhteisön koossa pysyminen ovat tärkeitä. Monet yritykset päätyvät tämän vuoksi kehittämään sisäisiä versioitaan ohjelmistoista ja komponenteista.

Toisena ongelmana liiketoimintamallien kannalta on tunnistettu se, että yritykset toimivat mielellään formaalien organisaatioiden kanssa, sillä verkkoyhteisön kanssa on vaikea tehdä sitovia sopimuksia. Yritykset pyrkivät tunnistamaan lailliset riskit ja toimimaan niiden kanssa, mutta erityisesti pienemmille yrityksille avoimen lähdekoodin ohjelmistojen käyttöön liittyviä laillisia ja taloudellisia riskejä ei ole useinkaan tunnistettu eikä arvioitu.

Hankkeen tuloksena uskomme syntyvän sekä tutkijayhteisöä, että erityisesti käytännön toimijoita hyödyttäviä malleja avoimen lähdekoodin käyttämisestä osana yritysten tuotteita. Mielestämme parempi ymmärrys näistä asioista palvelee kaikkia osapuolia, eli myyjiä, ostajia ja kehittäjäyhteisöjä.

COSI partners

PHILIPS
NOKIA
Meritie
Gamelion
VTT Technical Research Centre of Finland
Helsinki School of Economics (HSE)
ICT-Norway
Telvent
Telefonica I+D
European Software Institute (ESI)
Universidad Politécnica de Madrid
Combitech Systems
Högskolan i Skövde